

80 Pièces
INDO-CHINOIS

1733

萬歷錢新傳

CHUYÊN ĐỒNG TIỀN

VANLICH

NGUYEN-TAN CHIEU xuất bản

萬
歷
通
寶

REPOUT LEGAL
20430

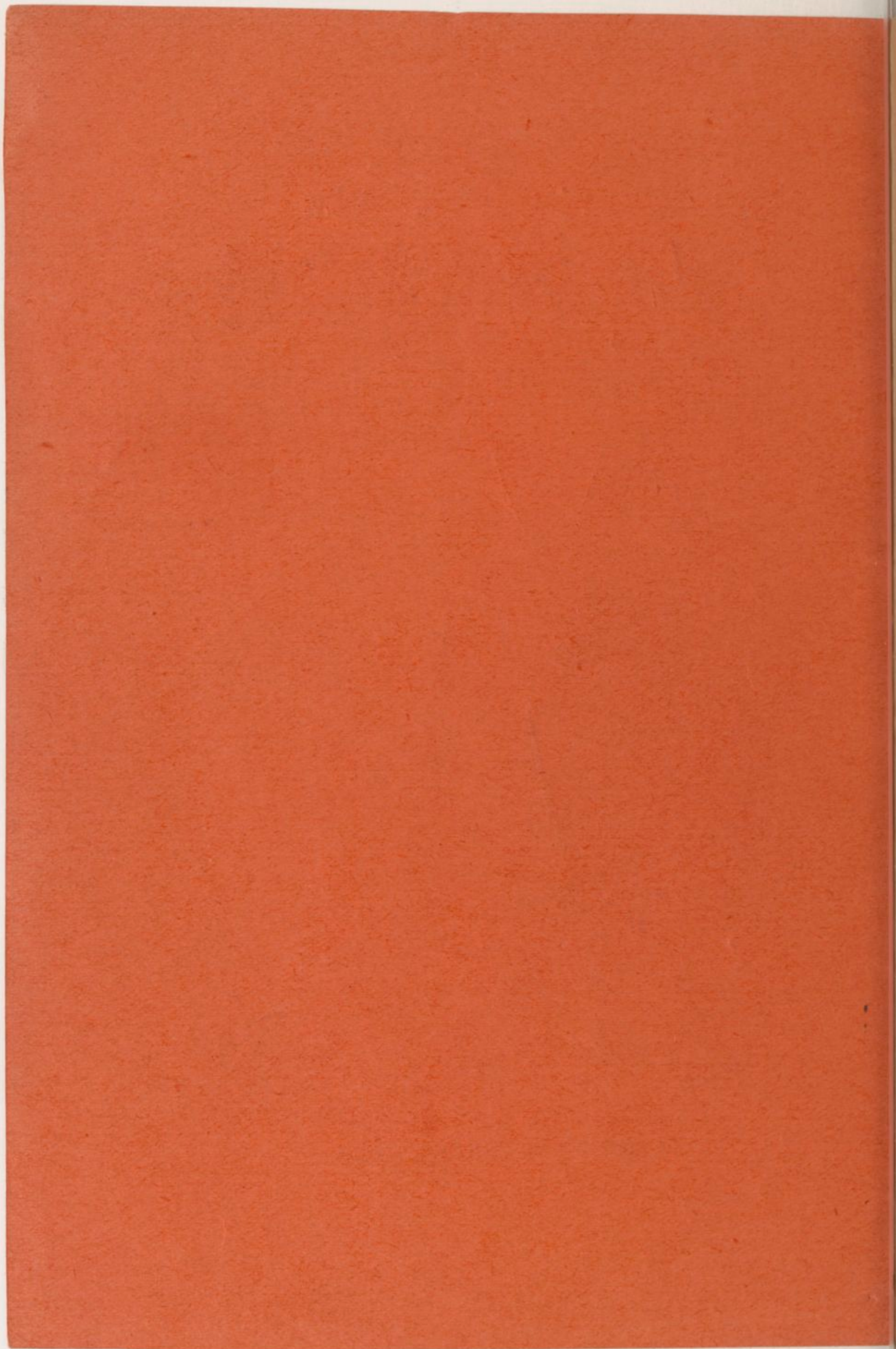
lần thứ nhất — 1935 — Giá 0\$10

Bán tại hiệu QUẢNG-THỊNH

TONKIN — 115, Phố hàng Gai, 115, — HANOI

80 Pièces

1733

萬歷錢新傳

CHUYỆN ĐỒNG TIỀN

VẠN LỊCH

萬歷通寶

Cậu-Tao râu vua đúc tiền
Vạn - Lịch Thông - Bảo

THƠ ĐỀ ĐẦU

Eó le chi mấy cái trò đời.
Sóng gió mê man chốn bể người,
Tình lụy chen nhau oan uổng cả,
Trăm năm còn lại tấm bia cười

* *

Như chuyện anh chàng Vạn-Lịch đây,
Cũng vì ghen quá hóa ra cay,
Đóa hoa khi đã về tay khác,
Nuốt hận đem thân xuống dạ-dài.

* *

Nhưng Tú-Hiên nàng thực đáng khen,
Tình xưa tiền đó đức ghi tên,
Đời này gái ấy coi chừng hiểm
Truyện để làm gương các bạn xem

TRUYỆN ĐỒNG TIỀN
VẠN - LỊCH

Xưa nay những bạn mã hồng,
Lắm người gặp phải anh chồng cả ghen.
Xui nên rẽ thúy chia duyên,
Làm cho giang gở nhân duyên tơ dao,
Truyện xưa xem mới lạ sao,
Gái hai chồng vẫn trước sau một lòng,
Fu-Hiên vốn con nhà dòng,
Cùng chàng Vạn-Lịch tơ hồng se giây,
Lấy nhau được mấy năm chầy
Bán buôn xuôi ngược ngày nay nên giàu.
Quản bao mưa nắng dãi dầu,
Lên ghềnh xuống thác yêu nhau chẳng rời.
Một hôm cưỡi chiếc thuyền xuôi,
Qua vùng non rậm gần nơi đồng lầy.
Gió đông lạnh lẽo rung cây,
Sương đông mờ tỏa ánh mây mờ màng.
Fu-Hiên nhác thấy một chàng,
Nhìn xem ra dáng cơ hàn thiết tha,
Vân-sàng chốn ấy chẳng xa
Chàng đang đánh dấm dề mà kiếm ăn.
Mình trần không áo không quần,
Mặt mày nhem nhuốc tay chân lấm bùn.
Bên ghềnh gió thét mưa tuôn,
Thân chàng như cái giẻ run giữa trời.

Tú-Hiên sẵn bụng thương người,
Động lòng châu lệ tuôn rơi hai hàng.
Thở dài chép miệng than rằng :
« Người kia sao phải cơ hàn lắm thay »

Thấy nàng khóc mướn thương vay
Nỗi ghen Vạn-lich nói ngay một lời :

« Gái dâu có gái lạ đời,
Có chồng mà lại thương người vu vơ.
Hay là yêu nó trai tơ,

Thì ta cho phép lên bờ theo trai. »

Nàng nghe chàng nói dụng rờì,
Người dâu mà lại có người cả ghe :

Liệu nhời năn nỉ van lơn,
Khăng khăng chàng vẫn cầm hờn chẳng nguôi
Quyết lòng hai ngã chia phôi,

Hết điều ruồng rẫy lại lời mỉa mai,

Nàng rằng xin hãy khoan tay,
Chàng ơi dễ thiếp tỏ bày đã nao.

Tấm thân liễu yếu tơ đào,
Cơ hàn thấy kẻ đồng bào thương vay.

Dám đâu có ý riêng tây,
Xin chàng xét lại em nay được nhờ.

Chàng rằng : chẳng thói lẳng lơ,
Thấy ai sao bỗng thân thờ cùng ai ?

Thôi đi đừng nói dông dài.
Cũng đừng có trách ta đây bạc tình.

Lấy ai thì lấy cho đành,
Yêu ai thì nối duyên lành với ai,
Giếng chàng gay gắt bên tai,
Nghĩ rằng quyết bẻ làm hai chữ đồng
Gửi duyên nàng xót xa lòng.
Đôi hàng huyết lệ nhuộm hồng mặt hoa.
Xót thân trong ngọc trắng ngà,
Vì chồng xa quán sông pha đậm ngàn.
Bây giờ rẽ thủy chia loan,
Sự này âu cũng tại chàng mà thôi,
Nàng đành riêng chịu pha phôi,
Rãi rầu nào quản thiệt thòi là thương.
Từ nay phân rẽ đôi đường,
Ai ân chi nữa mà vương tơ mảnh.
Cũng đành vỡ kính tan bình,
Phai lời thệ hải lạt tình tao khang.
Nghĩ thôi nàng mới thưa rằng,
Thiếp còn gói áo thì chàng cho xin.
Lạ thay là thói ghét ghen,
Anh chàng Vạn-lịch như điên như cuồng
Mắng rằng : gớm rõ ra tuồng,
Mèo đồng ga mả một phường trai lơ.
Thôi thì ta cũng làm ngo,
Áo dây cầm lấy lên bờ cho mau.
Nói rồi vút đông áo nhàu,
Đuổi nang lên bến chẳng câu dã từ.

Giòng sông nước chảy đục lờ,
Thuyền chàng thuận gió hấy giờ xuôi đi.
Đau lòng thay lúc phân ly,
Ruột trăm trăm đoạn tơ chia rồi bởi.
Trông ra này nước này trời,
Cỏ cây ủ rũ cùng ai chia buồn.
Mặt trời đã gác đầu non,
Đàn chim tìm bạn véo von trên cành.
Ngẩn ngơ nằng nghĩ thương mình,
Giận người đen bạc xót tình cô đơn.
Thất cơ thôi cũng chịu đành,
Giang hồ nằng phải dẫn mình xem sao.
Tìm chàng đánh dặm hôm nào,
Quyết đem giây thắm mà trao chỉ hồng.
Họa may chàng cảm tấm lòng,
Trăm năm nên nghĩa tương phùng nước mây.
Sắc vàng mấy nén trong tay,
Giấu trong khăn gói từ ngày bước ra.
Nếu chàng đánh dặm duyên ưa,
Cùng chàng gây dựng cơ đồ cũng hay.
Duyên kia ví lại không may,
Tấm thân gieo xuống sông này cũng cam,
Tơ lòng trăm mối ngổa ngang.
Đường hòe dặm liễu tìm chàng xa xăm.
Bên sông máy lại gặp chàng,
Nàng bên thỏ tấm can tràng nhỏ to.

Rằng âu duyên kiếp hẹn hò.
Hôm nay thiếp cưới con đồ qua đây.
Thấy chàng rét mướt thương thay,
Lòng này cảm động lệ này tuôn rơi.
Ai hay cơ sự bởi trời,
Gặp anh chồng thiếp là người cả ghen
Quyết lòng rẽ thúy chia uyên,
Cầm sào súa đuổi thiếp lên mạn bờ.
Vợ chồng tình nghĩa tóc tơ,
Nỡ nào ở thế bao giờ cho cam.
Xót thân gặp kẻ phụ phàng,
Bằng miền thiếp mới tìm chàng tới đây,
Gặp nhau đây thật là may,
Cùng chàng xin liệu xe giầy tơ hồng,
Trăm năm nên nghĩa vợ chồng,
Cho phu lòng thiếp bổ công tìm chàng,
Mới nghe nàng nói giở giang.
Lạ lòng chàng đã vội vàng gạt đi.
Rằng e bắc sánh với chi.
Nặng bỗng nhẹ tếch lấy chi làm bằng.
Nàng đẹp như thể sao băng.
Mà tôi mộc mạc e rằng khó coi.
Cám ơn nàng đã yêu tôi,
Ơn thì dễ bụng sánh đôi thì đừng
Nàng rằng xin chớ ngại ngùng,
Nước bèo duyên nợ tao phùng nấy khi,

Thiếp nay lòng ở nhân nghi
Nếu chàng chẳng đoái thiếp thì reo sông,
Nghe lời chàng đã đông lòng,
Cùng nàng kết nghĩa vợ chồng từ đây,
Nàng rằng xin ngỏ cho hay,
Họ tên chi đó quê rầy gần xa.
Chàng bèn cứ thực kể ra,
Vân-sàng quê quán vốn là họ Ngô,
Nếp nhà theo dõi nghiệp nho,
Chi-lành tên đặt người ta gọi thường.
Trước kia đèn sách văn chương
Học tài thi phận lỡ đường tiến thân.
Cho nên thủ phận thanh bần,
Mò cua bắt cá kiếm ăn lẫn hời.
Lều con một túp lá gồi.
Nhà còn chị gái là người trông nom.
Ra công hàn gấm sớm hôm,
Bấy nay vẫn được tiếng thơm hiền lành.
Bây giờ may lại được nàng,
Cửa nhà vui vẻ xóm làng ngợi khen.
Trong tay còn mấy nén vàng,
Bán đi một nén để làm vốn buôn,
Chàng thì vẫn giữ nghiệp thương
Cửa nhà nền nếp vững vàng yên vui.
Hay đâu số định bởi trời,
Hóa công âu cũng giúp người hiền lương.

Mấy hôm nay mới lạ nhường
Chàng đi đánh rậm về thường thở than :
Rằng sao tôm cá lại khan,
Vớt lên toàn sỏi còn ăn thua gì.
Bực mình đem sỏi đồ đi.
Khù khờ nào biết vật chi mà mừng.
Sỏi kia ẽy chính là vàng,
Mà chàng chẳng biết nên chàng đồ đi.
Mấy hôm chán nản nằm lì,
Trông nhà để vợ chàng đi bán hàng.
Khi đi vợ mới dặn rằng :
Đuôi gà phơi thóc xin chàng đỡ em.
Nói rồi quây gánh đi liền,
Hai thoi vàng chót bỏ quên đầu đường
Chén say chàng lại đi nằm,
Va phải vật rắn chàng cầm lấy xem.
Vật gì rắn chắc như xương,
Giống như cục sỏi chàng thường được luôn.
Sù sì mà lại tròn tròn,
Ngắm rồi chàng bỗng nổi cơn tức mình.
Vật này sao để bên mình,
Lựa là bọc lấy sỏi sành làm chi,
Thuận tay chàng mới vứt đi,
Đặt mình thiếp ngủ lì bì say mê.
Vợ chàng đi chợ vừa về,
Tìm vàng chẳng thấy luống tẻ tái lòng,

Vội đi đánh thức anh chồng.
Dậy mình chàng tỉnh giấc mộng hồi ngay.
Rằng sao nàng lạ lòng thay.
Lại đem đá sỏi rắt ngay đầu giường.
Ở nhà coi thóc cho nàng,
Thấy gà ăn thóc tôi cầm ném đi.
Nàng nghe chàng nói một khi.
Sốt gan mới bảo chàng đi tìm về.
Chàng rằng vật ấy thiếu chi,
Mấy hôm trước đã đồ đi rất nhiều.
Mấy ngày đánh dậm về triều,
Cá cua chẳng thấy sỏi vào đầy phe.
Đem về tôi đồ bụi tre,
Nàng ra xem thử đắp be thành từng.
Nàng nghe xiết nổi vui mừng,
Nghĩ thầm có lẽ giờ thương cho vàng,
Vội theo ra đó cùng chàng,
Gốc tre thấy rõ đồng vàng ngồn ngang.
Bấy lâu nếm hết tân toan,
Bây giờ bạc vạn tiền ngàn có dư,
Nhiệm mầu thay lẽ thiên cơ,
Thánh nhân hay đãi khù khờ lắm phen.
Khi nên mọi việc đều nên,
Người ta trí ở cho bền thì hơn.
Hãy cho có đức có nhân.
Ông xanh cũng đã dành phần chẳng quên.

Nước non đang buổi thanh bình,
Bông dâu nổi cuộc đao binh âm âm.
Muôn dân tắm gội cát lành,
Đạn gieo thành bắc trống găm trời tây.
Ai người sấm sét ra uy,
Giang-sơn muôn dặm long lay mỗi dưng,
Đêm thanh nằng mới nhủ chàng,
Tìm người để kết bạn vàng tiến thân.
Một phen đem trí kinh luân,
Thanh gươm yên ngựa yên dân giúp đời.
Triển trường mấy trận ra tay
Theo quan chân úy ngày dầy lập công.
Duyên may phỉ trí tang bồng,
Cùng quan châu tiếp chiếu rồng lai kinh.
Say sưa là thói Chí-Thành,
Trong lưng sẵn rất một binh rượu tắm.
Trời xuân nhân buổi đầu năm,
Du xuân vừa gặp ngày rằm tháng giêng.
Trời chiều ác lặn giăng lên,
Gió xuân hây hây hồn tiên vật vờ.
Tỉnh hay uống rượu say sưa.
Tìm nơi vắng vẻ để mà uống chơi
Trăng thanh gió mát thanh thời.
Kề bên ông phỗng đá ngồi chơi chơi,
Tỉnh chàng ư rượu khề khà,
Rượu ngon vắng bạn đợi chờ ai đây.

Nâng bình rót chén đưa cay,
Chúốc cho phỗng đá uống vài ba chum
Chàng say mặt đỏ tung bừng.
Phỗng say phỗng ngã lăn đùng một bên.
Chàng say nằm xuống ngủ yên,
Gió rong sấm động trời liền đổ mưa.
Chi-lành chạy thoát bấy giờ,
Để cho phỗng đá nằm trơ một mình,
Sáng ngày mai lúc bình minh,
Thôn dân thấy sự hồn kinh phách rời.
Khí thương chuyển động khắp nơi,
Mới hay phỗng đá nay thời cũng thiêng.
Mấy ngày mưa gió liên miên,
Làm cho dân chúng đảo điên một hồi
Người vàng nên kẻ vàng thời,
Giấy tiền, voi ngựa khắp nơi đón về.
Kêu van trời Phật độ trì,
Để cho phỗng đá ngồi lì như xưa,
Triều-dình có chiếu ban ra,
Truyền chư lục sĩ đến mà ganh đua,
Ai nâng phỗng rậy bấy giờ,
Đặt phỗng ngồi dậy thì vua thưởng hàm
Anh tãi kẻ bắc người nam,
Kẻ nâng chẳng chuyển người vẫn không rung
Chi-lành cũng đến xin nâng,
Nhà vua thấy mặt vui mừng lắm thay.

Chàng bèn ra sức trở tài,
Ra nâng phồng đá giậy ngay tức thì.
Hoạn vào yết kiến đản tri.
Vua truyền rằng muốn chức gì sẽ ban.
Chàng bèn quỳ trước long nhan,
Cậu-tao xin chức tuần-giang tối ngày.
Nhà vua xuống chiếu ban ngay,
Từ đây vinh hiển rõ tay anh tài,
Chồng loan vợ phượng sánh bầy,
Đủ mùi chung đỉnh đủ mùi phong lưu.
Bên sông dựng một tòa lầu.
Ấy là dinh của tuần châu Vân-sàng,
Tú-Hiên nàng được theo chàng,
Bổ ngày bị kẻ phụ phàng chia phối.
Tình xưa nàng vẫn chưa ngoi,
Cảnh xưa nàng lại nhớ người năm xưa.
Ước gì gặp mặt bây giờ,
Cùng ai bạch cái nỗi ngờ bấy lâu.
Nợ duyên dù gỡ giang nhau.
Tình xưa ngãi cũ ai nào có quên.
Ngày qua tháng lại như tên,
Thu qua đông hết mấy phen đổi rời.
Một hôm công việc đã rồi,
Lạnh lòng khoác áo ra ngồi hiên tây.
Chợt trông thấy chiếc thuyền ai.
Mưa chan mui cột, gió lay cột buồm.

Khi thuyền qua trước cửa đồn,
Thoáng trông nàng đã bồn chồn nổi riêng.
Bỏ chàng Vạn-lich trong thuyền,
Trong khoang thấp thoáng ánh đèn con con.
Truyền cho lính gác gọi đồn,
Lính vâng lệnh hét loa đồng gọi ran.
Làm cho Vạn-lich sốt gan,
Ghé thuyền vào bến vội vàng bước lên.
Tay cầm tấm giấy hoành then,
Trình quan xin phép quá giang chốn này.
Trước thêm khúm núm chắp tay,
Ngước trông lên thấy sự nay lạ lòng.
Quan ông tướng mạo đường hoàng,
Còn quan bà rõ vợ chàng khi xưa.
Rõ ràng thôi chẳng còn ngờ,
Khi xưa vợ lái bây giờ bà quan.
Hồi thấy ta chót phũ phàng,
Cùng ai đã chót lỡ làng nhân duyên.
Bây giờ tới chốn cửa quyền,
Tủi thân nghĩ nổi thấp hèn mà đau.
Gan như đốt ruột như cào,
Trông ai lòng những xiết bao hồ thâm.
Thấy chàng nghĩ ngợi âm thầm,
Động lòng cảm khái khôn cầm giọt châu,
Lời cười nàng mời mời chào.
Chàng ơi có nhớ ngày nào hay không.

Vi dàu rút sợi tơ đồng,
Vi ai hà bởi tại lòng thiếp dàu.
Bây giờ đã giờ giang nhâu.
Vàng ba lạng đáp ơn sâu gọi là,
Bẽ bàng nhìn nét mặt hoa.
Chối từ chàng vội lui ra ngoài thềm.
Tủi thân bước xuống con thuyền,
Bảo tay chèo kịp chở liền ra khơi,
Long lanh đáy nước in trời.
Nỗi buồn man mác chàng ngồi khó an.
Trót mang cái tiếng phũ phàng,
Mặt nào còn ở thế-gian được nào.
Chẳng thà theo ngọn nước trào,
Để cho khuất mặt khỏi ngao ngán lòng,
Mặt sông sóng vô trập trùng,
Chàng reo mình xuống giữa giòng tràng giang.
Gia-nhân theo vớt vội vàng,
Uổng công nào thấy mình chàng nơi dàu.
Tờ trình bày trước Gấu-tao,
Được tin như cắt như bào lòng ai.
Tú-Hiên khóc suốt đêm ngày,
Một đời chàng hỡi thương ôi còn gì.
Tưởng rằng nghĩa cũ tình ghi.
Ngờ dàu tử biệt sinh ly cách vời,
Đi dàu vội mấy chàng ơi,
Thế-gian dễ thiếp ngậm ngùi nhớ thương.

Cậu-tao cảm động thương nàng,
Truyền cho thủy thủ vớt chàng đem lên,
Nàng rằng nhờ lượng ơn trên,
Xin cho thấy mặt mới yên tấm lòng,
Thiếp xin ra tận giữa giòng,
Vớt chàng giả nghĩa vợ chồng khi xưa,
Nghĩ rằng cả nước duyên ưa,
Nên danh nên giá cũng nhờ tay ai.
Cậu-tao cũng lại ưng nhời.
Cho nàng ra tận ngoài khơi vớt chàng,
Mấy ngày câu vớt rộn ràng,
Ba ngày sau vớt được chàng đem lên,
Tú-hiên lẫn khóc một bên,
Thương ơi oan nghiệt nhân duyên thiếp chàng
Vì dẫu nên đứt giây đàn,
Thôi thôi gương vỡ bình tan từ đây,
Kíp truyền sửa soạn ma chay,
Trêu chàng đáp chút tình ngày năm xưa,
Sẵn vàng chứa ở trong kho,
Cậu-tao vào điện xin vua đúc tiền,
Tiền vàng Vạn-Lịch để tên,
Gọi là kỷ niệm muôn niên chẳng mòn.

PHỤ LỤC BÀI HÁT TỤC TRUYỀN

Đồng tiền Vạn-lịch,
 Thích bốn chữ vàng.
 Công em đan diu với chàng bấy lâu.
 Bây giờ chàng ở cơ cầu,
 Chàng phụ công thiếp, thiếp hầu về đâu.
 Thiếp đây như đóa hoa ngâu,
 Đang khi tươi tốt thiếp trao cho chàng.
 Bây giờ nhị dĩa hoa tàn,
 Hồng-nhan thiếp kém thì chàng lại chê.
 Xin chàng ba chữ thiếp về,
 Dù chàng năm thiếp bấy thê mặc chàng.
 Lắm quân quan cho bạn nhà hàng,
 Lắm người lịch sự hơn chàng, chàng ơi.
 Chàng từ thiếp cũng xin thôi,
 Bề hồ tát cạn ai hỏi thì vào.
 Trên trời có một vì sao,
 Chỗ quang chẳng mọc, mọc vào đám mây.
 Hồ-Tây càng tát càng đầy,
 Chàng đi lấy vợ, thiếp nay lấy chồng.
 Chẳng tin lấy dấu mà dong,
 Trong vòng thì hẹp, ngoài vòng thì thôi.
 Thế nào êm ái cả đôi,
 Rồi ra kẻ ngược, người xuôi mặc dầu.

Ví mà chàng lấy vợ dâu,
Thời em xin giúp trăm cau nghìn vàng,
Năm trăm em gửi cho chàng,
Còn năm trăm đót giải oan nhời thề.

CHUNG

NGŨ THIÊN TỰ mới xuất bản
Quyển thứ hai bán tại hiệu
QUANG-THINH 115 phố hàng
Gai - Hanoi Giá tính rất hạ

Imp. Thai-Son - Hanoi